

CONCURS DE IDEI: RESTAURARE ȘI MEMORIAL LA INCHISOAREA POLITICĂ DE LA RÂMNICU-SĂRAT

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, împreună cu Fundația Pro Patrimonio și Ordinul Arhitecților din România (filiala București), lansează un concurs de idei cu tema: „Închisoarea politică de la Râmnicu Sărat: Spațiu memorial și educativ”. Concursul este destinat studenților la arhitectură din toată țara (anii terminali V-VI) și arhitecților în stagiul de obținere a dreptului de semnătură (vârsta maximă: 30 de ani).

Premiile sunt oferite de Fundația Pro Patrimonio și constau în 1500 Euro (PREMIUL I), 1000 Euro (PREMIUL II), 500 Euro (PREMIUL III).

Juriul va include reprezentanți ai OAR-București, ICCMER și Pro Patrimoniul.

Membrii juriului: Augustin IOAN, Ana-Maria GOILAV, Mihail NEAMȚU, Andrei PLEȘU (președinte), Aurelian TRIȘCU, Șerban STURDZA.

CERINTE GENERALE

Proiectul își propune:

1. Să restaureze corpurile de clădiri ale fostei închisori politice de la Râmnicu Sărat.
2. Să servească unei intenții pedagogice pentru tânăra generație, care n-a fost martora timpurilor respective.
3. Să muzeifice acele părți ale închisorii (celulele, „Neagra” [zona de subsol dedicată izolării deținuților în întuneric total], spațiul de plimbare, Casa Comandantului, etc) care redau în maxima lor nudităte experiența suferinței sau a terorii.
4. Să exorcizeze trecutul prin intermediul unui spațiu de meditație și/sau sacru aflat în proximitatea celei „Neagra” (sau „pânțele iadului”).
5. Să memorializeze evenimentele istorice, persoanele și instituțiile care au produs experimentul totalitar Râmnicu Sărat (zidul cu sârmă ghimpată pe latura de S-V, stânga, curtea interioară a ansamblului carceral, dar și curtea de plimbare). De reținut că o caracteristică esențială a închisorii a fost izolarea în condiții de maximă deprivare senzorială: tăcere absolută, la care se adăuga, în celula „Neagra”, absența completă a luminii).

Condiționări:

Se va folosi tot spațiul existent în mai multe feluri:

1. Restaurarea ansamblului monumentului istoric (se păstrează tocurele ușilor din celule, unde deținuții scrijeleau inscripții sau figuri umane; plus gratiile, ușile, păturile – acolo unde sunt, nivelul de iluminare inițial; vegetația existentă se păstrează: arborii martori din incintă);
2. Se vor reconstrui unul până la toate patru turnuri de supraveghere a deținuților;
3. Se pot adăuga elemente arhitectonice minimal care nu au existat în ansamblul inițial (acoperire tip atrium sau seră; sală de cinema pentru filme artistice sau documentare).

4. Se recomandă folosirea elementelor contemporane de tehnologie muzeală (captarea luminii naturale pentru spațiul subteran din sau de langa „Neagra”, Info-Desk/Info-Touch, Ecrane-Plasme pentru expunere).
5. Se vor folosi materiala fono-absorbante, redînd astfel atmosfera de tăcere profundă a închisorii.

Traseul de parcurs pentru vizitator:

1. Traseele de parcurs trebuie să fie separabile (circuitul muzeal de cel educativ), astfel incat mai multe tipuri de activitati sa se desfasoare simultan.
2. Circuitul educativ ar putea include: *Visitor's Center*, Zidul exterior cu sârmă ghimpată, Primul Corp al închisorii (spațiile carcerale comune, sălile de seminar, bibliotecă, cinema).
3. Circuitul muzeal: *Visitor's Center*, Atrium, Celulele deținuților, Info-Touch, Neagra, Spațiul Sacru, Turnul Gardianului, Zidul exterior.

Recomandări:

1. Se evită excesiva narativizare a spațiului memorial. Informațiile pentru vizitatori vor fi disponibile pe căștile audio. Locul trebuie să vorbească de la sine.
2. Vizita se petrece într-un ambient tăcut (trăsătura specifică a închisorii).
3. Costurile execuției întregului proiect trebuie să se încadreze într-un buget maximal (restaurare și execuție a întregului ansamblu) de 2,000,000 euro (inclusiv proiectarea complexă). Vă veți orienta în estimarea bugetului cu ajutorul tarifatorului OAR.

Teme punctuale (recomandări prof. Augustin Ioan)

Vi se solicita idei privind crearea unui spațiu memorial în relație cu spațiile existente ale închisorii (prin conversie), prin adosare la spații existente (inscripții, basoreliefuri, sculpturi) sau prin inventarea unui spațiu complet nou, dar, de asemenea, în relație cu cele existente și ținând seama de caracterul de monument istoric al clădirii (spre exemplu, un atrium în curtea interioară sau pe oricare din laturile corpului carceral principal).

Nu se impune un caracter anume al acestui spațiu de meditație și/sau rugăciune. Caracterul său sacru va rezida în atmosfera propusă și nu neapărat din caracterul său arhitectural religios (capela). Ceea ce nu înseamnă ca o asemenea variantă este *a priori* exclusă, dacă este justificată arhitectural, în relație cu existentul. Ambele ipostaze ale sacrului (civic și religios) sunt perfect posibile. Partea de memorial trebuie, de asemenea, să valorifice experiența liminală a „Negrei”, loc de detenție absolută în subteran.

Memorialul nu trebuie să fie neapărat (doar) un spațiu sau un loc amenajat; el poate fi un traseu de parcurs, o experiență în desfășurare.

Nu trebuie uitat că o caracteristică esențială a acestui loc este tăcerea absolută, impusă de gardieni. Ea trebuie să se regăsească în reconformarea, prin acest proiect, atât a existentului, cât și a propusului. Tăcerea absolută trebuie, de asemenea, să reprezinte o formă de experiență pentru cei ce parcurg spațiul, cel puțin în porțiunea sa muzeală. Deprivarea senzorială trebuie să fie o experiență corporală adăugată celei vizuale.

Criterii de evaluare:

Juriul va aprecia adecvarea proiectului la exigența etică a locului memorial, înscrierea în contextul istoric, elementele de inovație și funcționalitate.

Anexe:

Organizatorii pun la dispoziția concurenților următoarele documente în format electronic.

1. Planurile închisorii (plan de amplasament, releveul clădirilor existente).
2. Istoricul închisorii politice de la Râmnicu-Sărat.
3. Tema muzeală inițială, oferită doar ca suport documentar prealabil asupra obiectelor disponibile sau procurabile, fără obligația de a o urma.

Piese solicitate pentru jurizarea:

- Descrierea conceptului într-un text scris, de minimum o pagina, maximum cinci pagini cu caracter Times New Roman 12 p la 1,5 rânduri.
- Un CV al proiectantului.
- Planuri, fațade, perspective, la orice scară și sub orice formă de schiță conceptuală – toate menite să slujească conceptul proiectului, paginate pe doua postere verticale de 70x100 cm.
- Claritatea ideii și a expunerii trebuie sa domine modul de prezentare a planșelor.

ANONIMITATE

Pe fiecare plansa, in dreapta jos, se va inscrie un cod de patru cifre alese de participantii.

Alaturi de postere, se va preda un plic in care se va afla codul alaturi de numele, adresa de e-mail si telefonul participantilor.

CALENDAR

1. Lansarea Concursului: 01 iunie 2011 (anunț electronic pe site-ul www.crimelecomunismului.ro).
2. Cei interesați pot transmite întrebări lămuritoare până la data de 10 iunie 2011 la adresa office@iicmer.ro și augustinioan@yahoo.com (subiectul mesajului fiind "concurs ramnicu sarat"). Răspunsurile vor fi transmise pe e-mail si postate pe site în termen de 3 zile lucrătoare.
3. Predarea materialelor: **1 iulie 2011, ora 12.00**, Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, Str. Alecu Russo 13-19, etajul V, apt. 11, sector 2, București.
4. Jurizarea: 3 iulie-10 iulie 2011.
5. Premiera: 15 iulie 2011, ora 18:00, Sala Dalles, in cadrul Anualei de Arhitectură 2011.